

บทที่ 6

อภิปรายผลการศึกษา

1. จากผลการตรวจสอบชนิดฮีโมโกลบิน โดยวิธีเฮลลูโกสอะซิเตทอิลโคโรโฟเรซีสในประชากรชาวกูย พบฮีโมโกลบินผิดปกติ 2 ชนิด คือ HbE และ HbPyrgos ซึ่งยังไม่พบในประชากรอื่นมาก่อนนอกจากคนไทย ในประชากรชาวกูยบ้านสะเคาหวาน พบฮีโมโกลบินอีชนิด EA จำนวน 33 ราย, ชนิด EE จำนวน 8 ราย และ HbPyrgos จำนวน 3 ราย ความถี่ขึ้นบีตาอี 0.445 และความถี่บีตาไพรกอส 0.027 ตามลำดับ จากจำนวนประชากรชาวกูยบ้านทั้งหมด 55 ราย ดังตารางที่ 5.1

นอกจากนี้ในชาวกูยบ้านตากกลาง พบฮีโมโกลบินอีชนิด EA จำนวน 38 ราย และชนิด EE จำนวน 5 ราย ความถี่ขึ้นบีตาอี 0.31 จากจำนวนประชากรชาวกูยทั้งหมด 77 ราย ดังตารางที่ 5.2 ประชากรชาวกูยรวมทั้ง 2 หมู่บ้าน พบฮีโมโกลบินอีชนิด EA จำนวน 71 ราย, ชนิด EE 13 ราย และ HbPyrgos 3 ราย ความถี่ขึ้นบีตาอี 0.367 และ ความถี่ขึ้นบีตาไพรกอส 0.011 ดังตารางที่ 5.3

HbE เป็นฮีโมโกลบินผิดปกติที่ตรวจพบได้บ่อยในกลุ่มประชากรชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การที่พบความถี่ HbE สูง ในประชากรชาวกูย ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมร สอดคล้องกับการศึกษาก่อนหน้านี้ ที่กล่าวว่า ในกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมร จะพบความถี่ HbE สูง (เสมอชัย พูลสุวรรณ, 2536) โดยพบว่าในชาวใต้ในอำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร และชาวชองในอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี เป็นกลุ่มชนที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมร มีความถี่ HbE สูง เช่นกัน (Yongvanit และคณะ, 1989; เขาวลักษณะ วิสัย, 2538) แต่ในกลุ่มชาติพันธุ์ เซดาง, ขมุ และละว้า ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลมอญ-เขมร เช่นกัน ก็พบว่ามีความถี่ HbE ต่ำ หรือในคนไทยภาคกลางพบฮีโมโกลบินอี ต่ำกว่า 15 เปอร์เซ็นต์ และคนไทยภาคเหนือต่ำกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่าความถี่ HbE สูงไม่ได้แสดงความสัมพันธ์เจาะจงต่อกลุ่มชาติพันธุ์ใด

การตรวจหาฮีโมโกลบินอี โดยวิธี เฮลลูโกสอะซิเตทอิลโคโรโฟเรซีส พบฮีโมโกลบินผิดปกติชนิดหนึ่ง ที่เคลื่อนที่เร็วกว่า HbA แต่จะช้ากว่า Hb Bart's ซึ่งลักษณะที่พบ มีความคล้ายคลึงกับฮีโมโกลบินผิดปกติหลายชนิด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตรวจสอบฮีโมโกลบินผิดปกติชนิดนี้ ในระดับดีเอ็นเอ โดยวิธี ASPCR โดยใช้ไพรเมอร์ 2 ชนิด ไพรเมอร์ G32 และ G8 ในการตรวจสอบ

พบว่าฮีโมโกลบินชนิดนี้ เป็น HbPyrgos เป็นความผิดปกติที่เกิดขึ้นบนสายบีตาโกลบินที่ลำดับกรดอะมิโนตำแหน่งที่ 83 เดิมมีรหัสเป็น GGC ซึ่งแปลรหัสเป็นไกลซีน (Glycine) เปลี่ยนไปเป็น GAC ซึ่งแปลรหัสเป็นกรดอะมิโนแอสพาจีน (Aspartic) ($\alpha_2\beta_2$ ^{83Gly} \rightarrow ^{Asp:GGC} \rightarrow ^{GAC}) Hb ชนิดนี้ พบครั้งแรกในเด็กชายชาวกรีก

2. เมื่อศึกษาแฮปโลไทป์ของฮีน HbPyrgos ในประชากรชาวยุโรป พบแฮปโลไทป์เป็นแบบ - - - β^{Pyrgos} - + มี FW เป็นชนิด FW3 ซึ่งในคนไทยพบฮีนบีตาไฟรคอสมี FW เป็นชนิด FW3 (Asian และ มีแฮปโลไทป์ฮีนบีตาไฟรคอสเป็นแบบ + - - - - β^{Pyrgos} - + (Fucharoen และคณะ, 1997) แสดงให้เห็นว่าในประเทศไทยพบฮีนบีตาไฟรคอสที่มีส่วนของ 5'-hypotype มากกว่า 1 แบบ จากการพบ HbPyrgos ในประชากรชาวยุโรป ทำให้เชื่อได้ว่าน่าจะมีการแต่งงานข้ามกลุ่มระหว่างคนไทยกับชาวยุโรป จึงทำให้เกิดปรากฏการณ์ gene migration ขึ้น

โดยทั่วไปในประชากรชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบ β^E -globin gene frameworks 2 ชนิด คือ FW2 (AvaII + BamHI -) และ FW3(Asian) (AvaII - BamHI +) (Antonarakis และคณะ, 1982) การที่พบ FW ที่แตกต่างกัน แสดงว่ามีฮีนบีตาอีที่มีต้นกำเนิดต่างกัน (independent origion) แต่ถ้ามี FW เหมือนกัน แสดงว่ามีต้นกำเนิดเดียวกัน (dependent origin) การที่ FW2 จะเปลี่ยนไปเป็น FW3 หรือ FW3 เปลี่ยนไปเป็น FW2 ก็ตาม จะต้องเกิดปรากฏการณ์ crossing over อยู่ 2 ครั้ง แต่ปรากฏการณ์ crossing over เกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากบริเวณที่จะเกิด crossing over ระหว่างโครโมโซมทั้งสองแคบมาก การที่จะเกิด crossing over ขึ้นได้จึงมีโอกาสน้อยมาก (Chakravati และคณะ, 1984)

ในประชากรชาวยุโรปบ้านสะเคาหวานพบฮีนบีตาอี ชนิด FW2 เป็นส่วนใหญ่ โดยพบถึง 25 โครโมโซม ในประชากรชาวยุโรปบ้านดากกลางพบฮีนบีตาอีโกลบินมี 2 ต้นกำเนิด โดยพบฮีนบีตาอีเป็นชนิด FW2 มีจำนวน 16 โครโมโซม และนอกจากนี้ยังพบฮีนบีตาอีอีกชนิด คือ ชนิด FW3 (Asian) จำนวน 8 โครโมโซม ซึ่ง FW3 (Asian) นี้ พบได้บ่อยในชาวเขมร

เมื่อรวมประชากรชาวยุโรปทั้ง 2 หมู่บ้าน พบฮีนบีตาอีชนิด FW2 จำนวน 41 โครโมโซม และชนิด FW3 (Asian) จำนวน 8 โครโมโซม การที่พบ FW3 (Asian) ในกลุ่มประชากรชาวยุโรป อาจเป็นผลมาจากมีการอพยพของฮีนระหว่างกลุ่มชนชาวยุโรปกับคนที่เชื้อสายชาวเขมร ซึ่งสอดคล้องกับประวัติหมู่บ้านชาวยุโรปบ้านดากกลางที่กล่าวว่า “หลังจากชาวบ้านดากกลางตั้งถิ่นฐานบริเวณนี้เสร็จ ต่อ

มามีชาวไทยที่มีเชื้อสายชาวเขมรและชาวไทยเข้ามาแต่งงานกับคนในหมู่บ้าน" (รักษกุล สฤต
วัฒนา, 2538)

ตารางแสดง 6.1 แสดงผลการศึกษา β^E -globin gene frameworks ในประชากรชาวกูยเปรียบเทียบกับ
กับชนกลุ่มอื่นที่มีรายงานไว้ได้แก่ ในคนไทยและเขมร (Hundrieser และคณะ,
1988a,b) ในคนยุโรป (Kazazian, และคณะ, 1984) ในชาวใต้ (Yongvanit และ
คณะ, 1989) และซาไกและชาวซอง (เขาวลัษณ์ วิลัย, 2538)

β^E -frameworks	AvaII	BamHI	number of chromosomes						
	polymorphism		กูย*	ซาไก	ซอง	เขมร	ไทย	ยุโรป	ใต้
1	+	+	-	-	1	-	1	1	-
2	+	-	41	-	2	16	67	1	35
3	-	+	8	-	50	34	1	-	-
2/3	+/-	+/-	30	1	4	-	-	-	-
รวม			79	1	57	50	68	2	35

* กลุ่มที่ทำการศึกษา

ในประชากรชาวกูยนั้น มียีนบีตาอีส่วนใหญ่ที่ตรวจพบอยู่บนโครโมโซมชนิด FW2
(ตารางที่ 6.1) ซึ่งเป็นชนิดที่พบได้บ่อยในคนไทย คนลาว กูไท ลาวไซ่ง และใต้ แสดงให้เห็นว่า
ยีนบีตาอีโกลบิน ในประชากรชาวกูยมีต้นกำเนิดเดียวกันกับ คนไทย คนลาว กูไท ลาวไซ่ง และ
โดยเฉพาะใต้

เมื่อศึกษา β^E -globin gene haploypes ในประชากรแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พบว่ามีแฮปโลไทป์ไม่ต่ำกว่า 8 รูปแบบ

Antonarakis (1982 b) ได้รายงานลักษณะแฮปโลไทป์ ในคนไทย ลาว และ เขมร เป็นแบบ $- + + + \beta^E + -$ $+ - - - - \beta^E + -$ และแบบ $- + - + + \beta^E - +$ ตามลำดับ Nakatsuiji และคณะ, (1986) พบแฮปโลไทป์ของชาวเวียดนาม เป็นแบบ $+ - - - - \beta^E - +$ Hundrieser และคณะ, (1988 a b) พบแฮปโลไทป์ชาวอิสลาม ในประเทศอินเดีย เป็นแบบ $- + + + + \beta^E + -$, แฮปโลไทป์ในคนไทยภาคเหนือคนเขมร เป็นแบบ $- - - + + \beta^E + -$ และแบบ $- + + - + \beta^E + -$ ส่วนแฮปโลไทป์ในชาวเขมร เป็นแบบ $- + + + + \beta^E + -$

จากการศึกษาลักษณะแฮปโลไทป์ของยีนบีตาฮีโมโกลบินในประชากรชาวกูยบ้านสะเคาหวาน พบลักษณะแฮปโลไทป์ 2 แบบ คือแบบ $+ - - - - \beta^E + -$ และ แบบ $- + - + + \beta^E + -$ ส่วนในประชากรชาวกูยบ้านดากลาง พบลักษณะแฮปโลไทป์ 4 แบบ เป็นแบบ $+ - - - - \beta^E + -$, $- + - + + \beta^E + -$ เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นยังพบลักษณะแฮปโลไทป์ ที่เป็นแบบ $+ - - - - \beta^E - +$ และแบบ $- + - + + \beta^E - +$ ด้วย ซึ่งเป็นลักษณะแฮปโลไทป์ ที่พบได้ในชาวเขมร แสดงให้เห็นว่าคนเชื้อสายชาวเขมรได้เข้ามาแต่งงานกับชาวกูยจริง สอดคล้องกับประวัติหมู่บ้านชาวกูยบ้านดากลางที่ได้กล่าวไว้แล้ว

สำหรับประชากรชาวกูยรวมทั้ง 2 หมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีแฮปโลไทป์ของยีนบีตาฮีโมโกลบิน 2 แบบ คือ แบบ $+ - - - - \beta^E + -$ และแบบ $- + - + + \beta^E + -$ โดยพบว่ายีนบีตาฮีที่พบมี chromosome background เหมือนในคนไทย ($- + - + + \beta^E + -$) คนลาว ($+ - - - - \beta^E + -$) ลาวโซ่ง ($+ - - - - \beta^E + -$) ($- + - + + \beta^E + -$) และชาวใต้ ($+ - - - - \beta^E + -$) ($- + - + + \beta^E + -$) แสดงให้เห็นว่าชาวกูยมีต้นกำเนิดร่วมกันกับกลุ่มชาติพันธุ์คนไทย คนลาว กูไทย ลาวโซ่งจังหวัดสุพรรณบุรี และใต้ จังหวัดสกลนคร ดังแสดงไว้ใน ตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 แสดงผลการศึกษาแฮปโลไทป์ของอินบีตาอีโกลบินในประชากรชาวกูยเปรียบเทียบ
กับเผ่าต่างๆในประเทศไทย

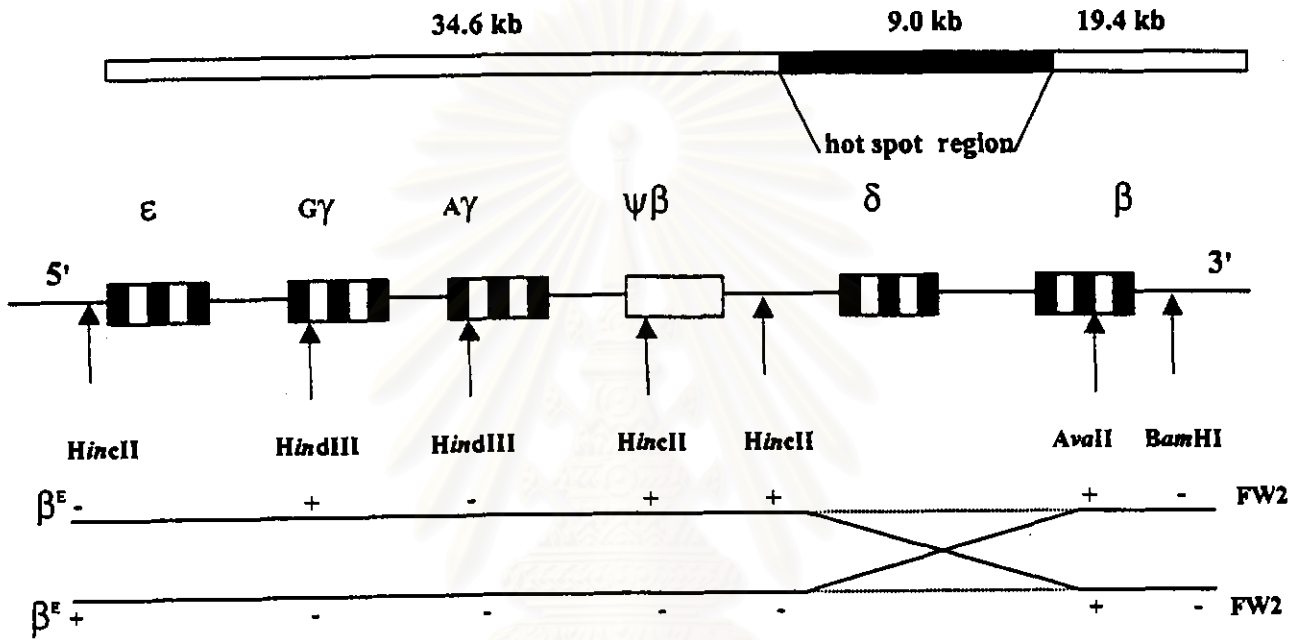
Haplotype	Frameworks (FW)	number of chromosomes							
		Kui	North	North	Hill	Phu	Chong	Sakai	Lao
				east	tribes	Tai			Song
(+-----+)*	2	3	1	2	2	5	1	3	2
(-+-----+)*	2	3	2	8	-	13	7	-	2
(+-----+)	3	1	-	-	-	1	6	-	-
(-+-----+)**	3	1	-	3	-	-	38	-	-
(-+-----+)	3	-	-	-	-	-	7	-	-
Total		8	3	13	2	19	59	3	4

หมายเหตุ * และ ** เป็นลักษณะแฮปโลไทป์ที่พบได้เสมอในประชากรแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประชากรชาวเขมร ตามลำดับ

ที่มา : (Fucharoen และคณะ, 1997)

ตั้งนั้นจากการศึกษา β^E -globin gene haploypes ในประชากรชาวกูย แสดงให้เห็นว่าอินบีตาอีโกลบินใน ชาวกูย คนไทย กูไท คนลาว ลาวโซ่ง มีต้นกำเนิดเดียวกัน โดยเฉพาะชาวไล่ในอำเภอ กุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร ซึ่งตรงกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตามที่ ชื่น ศรีสวัสดิ์ (2529) ได้ทำการสอบถามท่านผู้รู้ที่เป็นชาวไทย-กูยหลายท่านได้รับคำตอบ ในลักษณะเดียวกันว่า ภาษาพูดของชาวไทย-กูยกับภาษาพูดของชาวไทย-ข่า ในพื้นที่อำเภอโขงเจียมจังหวัดอุบลราชธานี และภาษาพูดของชาวไทย-ไล่ ไทยแสกในเขตพื้นที่จังหวัดสกลนคร มีรากศัพท์ใกล้เคียงกันมาก บางคำสามารถสื่อความหมายกันได้โดยไม่ต้องใช้ภาษากลางเป็นสื่อ จากข้อยืนยันดังกล่าวจึงพอที่จะเชื่อได้บ้างว่าชาวไทยกูยกับชาวข่าซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในเขตป่าเขาในประเทศลาว ประเทศเขมร และบางส่วนของประเทศไทย มีส่วนสัมพันธ์กันในเรื่องชาติกำเนิดหรือเผ่าพันธุ์อย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตามจะเห็นว่า β^E -globin gene frameworks ในประชากรชาวกูยเป็นชนิด FW2 แต่พบว่า 5' haplotype มี 2 แบบเนื่องจากช่วงระหว่างส่วนของ 3' haplotype และ 5' haplotype มีส่วนของ hot spot region ซึ่งอยู่ มีเนื้อที่คิดเป็นประมาณ 9.0 kb เป็นบริเวณที่เกิด crossing over (meiotic recombination) ได้ง่าย จึงทำให้มี 5' haplotype มากกว่า 1 แบบ

รูปที่ 6.1 แสดงการเกิด crossing over ในบริเวณ hot spot region ซึ่งขึ้นอยู่กับ 5' haplotype กับ 3' haplotype ของโครโมโซมทั้ง 2 แท่ง ที่มี β^E -globin gene frameworks เหมือนกัน คือ FW2 แต่พบว่ามี 5' haplotype ต่างกัน คือ $-\text{+}+\text{+}+\beta^E+\text{-}$ กับ $+\text{-}\text{-}\text{-}\text{-}\beta^E+\text{-}$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. จากการศึกษารูปแบบการขาดหายไปของฮีนแอลฟาโกลบิน ทั้ง 3 แบบ คือ --SEA rightward deletion และ leftward deletion ในประชากรชาวกูย เพื่อใช้เป็น genetic marker ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่ารูปแบบการขาดหายไปของฮีนแอลฟาโกลบิน แบบ Southeast Asian Type (--SEA) ในประชากรชาวกูย บ้านสะเดาหวานและบ้านตากกลาง พบความถี่ฮีน --SEA = 0.017 และ 0.04 ตามลำดับ ส่วนความถี่ฮีน แบบ --SEA ของประชากรชาวกูยทั้ง 2 หมู่บ้าน รวมกัน = 0.027

รูปแบบการขาดหายไปของฮีนแอลฟาโกลบิน แบบ --SEA หรือ α^0 -thalassemia เป็นรูปแบบที่พบได้บ่อยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งในชาวจีน (Winichagoon และคณะ, 1984) เป็นการขาดหายไปของดีเอ็นเอประมาณ 20 kb ในกลุ่มฮีนแอลฟาโกลบิน ดังรูปที่ 5.13 ทำการศึกษาโดยวิธี PCR ใช้ไพรเมอร์ 3 ชนิด คือ A7 A1B A9 ในกรณีที่พบรูปแบบการขาดหาย แบบ --SEA ไพรเมอร์ A7 และ A9 จะทำงานได้ ดังนั้นดีเอ็นเอที่ได้มี ขนาด 660 bp แต่ถ้าไม่พบการขาดหายไป แบบ --SEA ไพรเมอร์ A7 และ A1B จะทำงาน ดังนั้นจะได้ดีเอ็นเอขนาด 314 bp (Fucharoen และคณะ, 1995) การขาดหายไปของฮีนแอลฟาโกลบิน เชื่อว่าเป็นผลมาจาก ปรากฏการณ์ non-homologous recombination (Nicholls, Fischel และ Higgs, 1987) หรืออาจเกิด recombination ระหว่าง *Alu* family repeats สองกลุ่มทำให้มีการสลับที่ดีเอ็นเอ แต่ปรากฏการณ์นี้ยังไม่สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจน (Meuth, 1988)

รูปแบบการขาดหายไปของฮีนแอลฟาโกลบิน แบบ --SEA พบในภาคเหนือของประเทศไทย 5-12 เปอร์เซ็นต์ (Hundrieser และคณะ, 1988) ในกรุงเทพมหานคร 3.5 เปอร์เซ็นต์ (Tanphai chit และ Pungamrit, 1988) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบ 3.5 เปอร์เซ็นต์ (ถวัลย์ รัตนศิริ และคณะ, 2534)

ส่วนประชากรชาวกูยที่ศึกษาพบ 5.55 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์ใกล้เคียงกับชาวไทยอีสาน ชาวไทยพวน รวมถึงชาวลาวไซ่ง์ในจังหวัดสุพรรณบุรี แสดงให้เห็นว่าชาวกูยน่าจะมีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับกลุ่มชาวไทยอีสาน ชาวไทยพวน และชาวลาวไซ่ง์ในจังหวัดสุพรรณบุรี ในระดับหนึ่ง

รูปแบบการขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบิน แบบ rightward deletion ($-\alpha^{3.7}$) และ leftward deletion ($-\alpha^{4.2}$) หรือ α^+ -thalassemia โดยวิธี Southern blot ตามวิธีของ Boeringer Mannheim Germany โดยอาศัยเอนไซม์ตัดจำเพาะ BamHI และ BglII และติดตามด้วย α -globin gene probe (Winichagoon และคณะ, 1984) พบว่าในประชากรชาวกูยบ้านสะเดาหวานพบ rightward deletion ($-\alpha^{3.7}$) จำนวน 7 รายคิดเป็นร้อยละ 28.00 ความถี่ขึ้น 0.14 แต่ไม่พบ leftward deletion จากประชากรชาวกูยทั้งหมด 22 ราย

ในชาวกูยบ้านตากกลางพบ rightward deletion จำนวน 7 ราย และพบยีน HbH disease ($-SEA / -\alpha^{3.7}$) จำนวน 1 ราย ความถี่ขึ้น ($-\alpha^{3.7}$) = 0.181 นอกจากนี้ยังพบ แบบ leftward deletion เพียง 1 ราย ซึ่งมีความถี่ความถี่ขึ้น ($-\alpha^{4.2}$) = 0.022

การขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบิน แบบ rightward deletion และ leftward deletion ในประชากรชาวกูยรวมทั้ง 2 หมู่บ้าน พบแบบ rightward deletion จำนวน 15 ราย ความถี่ขึ้น = 0.159 และ leftward deletion พบเพียง 1 ราย ความถี่ขึ้น = 0.010

การขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบิน แบบ rightward deletion และ leftward deletion เป็นการขาดหายไปเนื่องจากโครงสร้างของยีน โดยไม่ได้เกิดจาก selection เนื่องจากโครงสร้างของยีน $\alpha 1$ และ $\alpha 2$ มีลำดับเบสที่เหมือนกันมาก (homology sequence) อยู่ 3 ตำแหน่งคือ ส่วนของ x box y box และ z box leftward deletion เป็นการขาดหายไปของยีน $\alpha 2$ ประมาณ 4.2 kb โดยเกิดจาก crossing over ในส่วนของ x box

จากข้อมูลความถี่ขึ้นของรูปแบบการขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบินแบบต่างๆ สามารถใช้เป็นอีกข้อมูลหนึ่ง ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้ rightward deletion และ leftward deletion พบได้ทั่วไปในเขตร้อน (tropical) และเขตก่อนข้างร้อน (subtropical) รวมทั้งแอฟริกา เมดิเตอร์เรเนียน โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พบความถี่สูง (Oppenheim และคณะ, 1986) โดยพบว่า rightward deletion จะพบได้ทั่วไปในโลกแต่แบบ leftward deletion จะพบได้บ้างในบางพื้นที่ ซึ่งยังหาคำตอบยังไม่ได้เป็นเพราะเหตุใด

ในประเทศอียิปต์พบ rightward deletion เป็นส่วนใหญ่แต่ leftward deletion พบน้อยมาก (Novelleto และคณะ, 1989) แต่ในชาวแอฟริกันแอฟริกันที่อาศัยอยู่ในแอฟริกาใต้ พบรูปแบบการหายไป แบบ leftward deletion มากถึง 95.9 เปอร์เซ็นต์ และชาวปาปัวนิวกินีพบ แบบ leftward deletion มากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ (Yenchitsomanus และคณะ, 1985; Oppenheimer และคณะ, 1986)

การพบยีนแอลฟาธาลัสซีเมียสูง เชื่อว่าเป็นผลมาจาก 1 isolation 2 intense inbreeding และ 3 natural selection (Pembrey และคณะ, 1975)

แต่ในการศึกษาประชากรชาวภูฏานครั้งนี้ พบ α^+ -thalassemia สูงน่าจะมีสาเหตุมาจาก intense inbreeding เพราะจากการศึกษาชนิดฮีโมโกลบินพบชนกลุ่มนี้มีความถี่ HbE สูง โดยเฉพาะพบ HbE ชนิด homozygote ในเปอร์เซ็นต์สูง และอีกสาเหตุน่าจะเกิดจาก natural selection โดยทั่วไปเชื่อว่า α^+ -thalassemia มี selective advantage ต่อเชื้อมาลาเรีย แม้ในบริเวณที่มีการระบาดของเชื้อมาลาเรีย อย่างรุนแรงก็ยังสามารถพบคนที่ เป็น α^+ -thalassemia จำนวนมาก

การที่พบการขาดหายไปของยีนแอลฟาโกลบิน แบบ rightward deletion ในประชากรชาวภูฏานสูง ไปพร้อมๆกับการพบ HbE สูง แต่ไม่ปรากฏอาการโรคธาลัสซีเมีย สามารถอธิบายได้ว่า คนที่มีจีโนไทป์ เป็นแบบ α^+ -thalassemia / HbE เนื่องจากโครโมโซมแท่งที่เป็น α^+ -thalassemia มีการสร้างสายแอลฟาได้บ้าง ขณะที่โครโมโซมที่เป็น HbE ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับว่าเป็น β^+ -thalassemia มีการสร้างสายบีตาโกลบินได้บ้าง จากปรากฏการณ์ทั้ง 2 ที่ได้กล่าวมาทำให้สายบีตาโกลบินสมดุลกับสายแอลฟาโกลบิน จึงไม่ปรากฏอาการโรคธาลัสซีเมีย จากเหตุผลนี้เองทำให้ rightward deletion ยังคงมีความถี่สูงในประชากรชาวภูฏาน พร้อมๆกับการมี HbE สูง

ส่วนการพบ rightward deletion มากกว่า leftward deletion ในประชากรชาวภูฏาน อาจเป็นสาเหตุจาก บริเวณ z box และ x box ซึ่งเป็นบริเวณที่จะเกิดปรากฏการณ์ crossing over มีพื้นที่แตกต่างกัน โดย z box มีขนาดพื้นที่ประมาณ 2.1 kb จะเกิด crossing over ง่ายกว่า x box ซึ่งมีพื้นที่เพียง 0.4 Kb จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ พบ rightward deletion ($-\alpha^{17}$) พบมากกว่า leftward deletion ($-\alpha^{42}$) (Trent และคณะ, 1981) และในขณะเดียวกัน บริเวณ z box และ x box ซึ่งเป็นบริเวณที่จะเกิดปรากฏการณ์ crossing over มีพื้นที่แตกต่างกัน โดย z box มีขนาดพื้นที่ประมาณ 2.1kb จะเกิด crossing over ง่ายกว่า x box ซึ่งมีพื้นที่เพียง 0.4 Kb จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ พบ rightward

deletion ($-\alpha^{3.7}$) มากกว่า leftward deletion ($-\alpha^{4.2}$) (Trent และคณะ, 1981) และในขณะเดียวกัน rightward deletion อาจมี selective advantage ต่อเชื้อมาตาเรียมากกว่า แบบ leftward deletion

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย